

Uitvoeringsorganisatie
Bedrijfsvoering Rijk
*Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties*

Verslag Marktconsultatie Infrastructuurdiensten

UBR|HIS

Bezoekadres

Rijkskantoor Beatrixpark
Wilhelmina van Pruisenweg 52
2595 AN Den Haag

Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Bijlage F1 Behorend bij

Europese aanbesteding Uitbesteden Infrastructuurdiensten

ten behoeve van het

**ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties**

Datum	08 juli 2019
Kenmerk	201850054.011.018

Inleiding

In navolging op de door Nederland ICT georganiseerde ICT Markttoets van 28 maart 2019 heeft Logius zelf ook een marktconsultatie gehouden. De basis hiervoor zijn een aantal vragen waarop wij antwoord hebben gevraagd.

Graag willen we de deelnemende marktpartijen nogmaals danken voor de gegeven input op onze vragen in deze marktconsultatie. Wij gebruik de input om de aanbesteding nader vorm te geven.

Hieronder leest u per vraag een beknopte weergave de gegeven antwoorden. Neem gerust contact met ons op wanneer u vragen heeft over dit samenvattend verslag van de marktconsultatie. U kunt de betrokken inkoopadviseur bereiken via TenderNed.

Verslag per vraag

Vraag 1	Financieringsmodellen en private Cloud Logius is voornemens een Private Cloud te verwerven. Er bestaan verschillende financieringsmodellen voor Cloud-gerichte dienstverlening. Tegelijkertijd is de manier van contractering binnen de (Rijks)overheid niet per definitie de best passende op deze financieringsmodellen. Hoe ziet u (waarbij het eenzijdig wijzigen van de manier van overheidscontractering wellicht wenselijk, maar op de korte termijn niet heel realistisch is): - Pay-per-use of $P*Q*T$ in relatie tot een Private Cloud? Kent u een specifieke toepassing binnen de (Rijks)overheid? - De mogelijkheden van scale up en scale-to-zero in relatie tot een dergelijk prijsmodel ($P*Q*T$)? - De mogelijkheid een dergelijk platform te leveren met een automatische facturatie programma om de interne verrekening te regelen?
Antwoord	- Dit wordt niet herkend in een private cloud (pay per use). De gebruiker betaalt een vast bedrag voor het private rekencentrum en verder geen pxq model. Focus op het hoogst benodigde niveau van beschikbaarheid. - In navolging op antwoord a wordt ook dit niet logisch geacht in een private cloud. Er wordt een standaard fee betaald voor het benodigde. - Dit kan, maar is maatwerk in een private cloud. Wordt een maatwerk dashboard met "tag" functionaliteit om zo inzichtelijk te krijgen wie wat afneemt/gebruikt. Hardware niet kopen, maar bijvoorbeeld leasen. Wel op basis van een SLA en leverproces. Dit leverproces is in de praktijk bijna altijd een bottleneck. Neem als beoordelingsaspect mee hoe dit proces bij de leverancier er uitziet, welke maatregelen zijn standaard nemen om dit proces zo kort mogelijk te laten duren.
Vraag 2	Transitie en exit Iedere overheidsorganisatie wordt in meer of mindere mate geraakt door een verwervingscadans. Bij Logius leidt dit tot uitdagingen rondom het garanderen van de continuïteit van de dienstverlening, die voor een groot deel is aangemerkt als van vitaal belang voor de Nederlandse overheid. Hoe ziet u of geeft u invulling aan: - De relatie tussen langlopende contracten enerzijds en de IT-tendens van steeds korter wordende cycli, bijvoorbeeld software releases of productversies van infrastructuur? - De uitdagingen van een transitie van of naar uw dienstverlening?
Antwoord	- Bouw voldoende flexibiliteit in de overeenkomst in voor innovatie en reguliere doorontwikkeling. Maak daarnaast goede afspraken over het nut en noodzaak van meegaan in software releases. Bij een private cloud is er meer invloed hierop uit te oefenen dan bij een public cloud. - De invoering van een containerplatform als test is zeer aan te bevelen, ongeacht hoe de infrastructuur geregeld is. Echter voor transitie van operationele processen en applicaties naar een containerplatform zouden vooraf de doelen van die architectuur beschreven moeten zijn op een hoog abstractieniveau en bij voorkeur in business termen.
Vraag 3	Private en Public Cloud De Nederlandse (Rijks)overheid maakt op dit moment nog geen tot sporadisch gebruik van dienstverlening die wordt geboden vanuit een Public Cloud. De verwachting is (zonder

	hierbij een uitspraak te doen over termijnen) dat dit op enig moment zal gaan wijzigen. Hoe ziet u: a) De overgang van private naar publieke dienstverlening en het belang van een eventuele hybride tussenvorm? b) De mogelijke veranderingen in uw rol ten opzichte van Logius?
Antwoord	a. Een hybride infrastructuur oplossing (private & public cloud) is een transitie architectuur en niet de end-state. Een hybride architectuur levert zowel organisatorisch, procesmatig als technisch extra complexiteit op en het streven zou moeten zijn om de transitieperiode zo kort mogelijk te houden. Componenten die met elkaar communiceren zouden zoveel mogelijk in zijn geheel in een omgeving moeten draaien. b. Het zijn verschillende vormen van dienstverlening, waardoor er altijd veranderingen plaatsvinden in de rollen en verantwoordelijkheden. Het is cruciaal om vooraf afspraken te maken over de rollen en verantwoordelijkheden voordat een overgang gestart wordt.
Vraag 4	Hoe kan efficiënt zowel het bestaande VPC/VM concept als het containerconcept worden aangeboden waarbij gedurende het contract het gewicht zal verschuiven van VPC/VM naar het containerconcept?
Antwoord	Technisch gezien zijn de verschillen tussen beide niet groot dus daar wordt weinig complexiteit verwacht. Hierbij geldt overigens wel dat containers geen elasticiteit kennen, waar dat bij een VPC/VM wel zo is. In de overeenkomst moet goed vastgelegd worden dat beide concepten geleverd kunnen worden en de overeenkomst moet voldoende ruimte bieden voor technologische ontwikkelingen.
Vraag 5	Hoe is het mogelijk om een goede rollenscheiding te kunnen maken tussen het IaaS platform en het PaaS waarbij beide partijen hun verantwoording kunnen nemen t.a.v. de SLA?
Antwoord	Leg vooraf helder vast wie waar verantwoordelijk is. Wat kan en wil Logius zelf doen en wat zeker niet. Daarnaast aandacht voor de verantwoordelijkheid voor het functioneren van koppelvlakken. In een private cloud bestaat het risico dat leveranciers de verantwoordelijkheid voor het oplossen van incidenten verleggen naar andere leveranciers. Adequate monitoring kan helpen om inzichtelijk te maken waar een incident zich heeft voor gedaan.
Vraag 6	Hoe krijgen we een flexibele en schaalbare oplossing met performancegaranties per applicatieomgeving?
Antwoord	Introduceer zo snel mogelijk pipelines (zowel voor software als voor hardware) inclusief geautomatiseerd testen en verander gaande weg de IT management processen die geautomatiseerd worden in de pipelines. Indien mogelijk, beperk het aantal partijen dat software bouwt. Ideaal is 2 partijen zodat er geen single point of failure ontstaat (bv zelf ontwikkelen en 1 externe partij waarbij teams een mix zijn van beide partijen) Werk met autonome softwarecomponenten (zie ook DDD wat zeker in een microservices omgeving een must is) die in hun omgeving tegen stubs aan getest kunnen worden.
Vraag 7	Hoe kunnen we het gevraagde platform voorzien van een autorisatie mogelijkheid die voldoende granulariteit biedt voor het scheiden van bevoegdheden voor developers, operators, platformbeheerders, etc. per applicatieomgeving?
Antwoord	Autorisatie bij private cloud (alles is open, zelf dicht zetten), is anders dan bij public (alles is dicht, zelf open zetten). Het verdient aanbeveling dit vooraf te doen, waardoor maximale automatisering mogelijk wordt en handmatig werkt wordt vermeden.

Vervolgstappen

Logius is momenteel doende met het vaststellen van de meest passende aanbestedingsstrategie. De door u gegeven input draagt daaraan bij. De publicatie van de aanbesteding zal eveneens via TenderNed geschieden en wij streven ernaar deze zo spoedig mogelijk te kunnen publiceren.